

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Philippi Labbei Bitvrici Societatis Iesv Presbyteri, Nova
Bibliotheca Mss. Librorvm, Sive Specimen Antiqvarvm
Lectionvm Latinarvm Et Græcarvm**

Labbé, Philippe

Parisiis, 1653

Secvnda Pars. Biblica & Theologica.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13263

NOVÆ
BIBLIOTHECÆ
MSS. LIBRORVM,
SIVE SPECIMINIS
ANTIQUARVM LECTIIONVM
LATINARVM

P. PHILIPPI LABBE SOC. IESV.
SECUNDA PARS.

Biblica & Theologica.

Notitia de Sacris scripturis & libris Apocryphis, seu Descriptio & Adnotatio Gelasij, Papæ. *Ad calcem Conciliorum in antiquo Remensi codice mss.* ynde plurimum lucis accedet ijs, quæ ex decreto eiusdem Gelasij Romani Pontificis edidit Gratianus, Distinctione xv. canone *sæta Romana Ecclesia, &c.*

Clavis sacra Scriptura, Mileto seu Melitone, Asiatico, ut volunt, Episcopo auctore. *Ex codice mss. collato cum Appendice ad Biblia verè aurea Theodulfi Aurelianensis Episcopi, quæ quantiuis pretij extant in Bibliotheca Memmiana ante octingentos, & quod excurrit, annos descripta elegantissimo caractere.*

S. GREGORII Magni Papæ de Concordia Testimoniorum libellus.

F

ex apographo codicis mss. Abbatia sancti Maximini ad muros Trevis-
renses.

S. PEREGRINI Episcopi proœmium in propugnaculum Fidei ad-
uersus hæreses ex Scripturis constructum, & in canones xc. diui-
sum: ex mss. exemplari.

S. AVGVSTINI Hipponensis Episcopi Speculum ex sacris Scrip-
turis alio longè ordine, modòque digestum, quàm quod vulgo
apparet. Ex appendice ad eadem Biblia Theodulfi, quæ seruantur in Bi-
bliotheca Memmiana.

Breuioloquium pauperum in Scriptura in septem partes diui-
sum. Ex codice mss.

Liber distinctionum in Scripturam. Ex codice Puteano.

EVSTATHII Antiocheni Episcopi Homilia in Hexaemeron, Ge-
nesin, &c. Latinè reddita à R. P. Ioanne Mariana è Societate Iesu.

Catena Patrum in Exodum optimæ notæ. Ex codice 606. II. Paris.
Bibl. Regia.

Moralis expositio super Exodum Stephani Langton, siue de
Languetone, qui Cantuariæ viuebat anno 1228. fuitque S. R. E.
Cardinalis &c. ex Doctore Theologo & Cancellario Academia
Parisiensis. Ex codice Naudeano 6. Eiusdem plurima in sacram Scri-
pturam Commentaria recenset Gesnerus.

ADREBALDI Monachi, vt creditur, Floriacensis, libellus de
Benedictionibus Patriarcharum filiorum Iacob. Ex codice mss.
E. E. 14. Bibliotheca sancti Victoris Parisiensis ἀναφάλα καὶ μετέρω τὰ
ῥόκα Auctoris nomine, quæ nos aliunde suppleuimus.

ROBERTI Episcopi Lingonensis super Leuiticum. Ex codice Re-
gio 153. Glossas in Leuiticum habes cod. 862.

ADALBERTI Diaconi speculum ex Moralibus sancti Gregorii in
Iob distributum in quatuor libros ad Harmanum Presbyterum.
Ex codice mss. Scio latere alicubi librum hoc titulo: Gregorialis,
B. Gregorii Papæ continens testimonia Noui & Veteris Testa-
menti ex opusculis sancti Gregorii Papæ extracta & in vnum
collecta per Aulfum Cœnobij S. Martini Tornacensis Mona-
chum anno Domini 1192. sub Odone primo eius loci Abbate dein-
de Episcopo Cameracensi, cuius iudicium auctor opus illud ex B. Gre-
gorio compilauit.

EVSEBII Commentarij in Isaiam. Ex codice Thuano 188.

HERVEI Dolensis Monachi Expositionis in Isaiam Prophetam
libri octo, ad Ioannem Dolensium Abbatem. Ex codice mss.

Magistri Andreæ expositio super Isaiam. Ex codice Thuano

PASCHASTII & Gilberti in Lamentationes Ieremiae. *Ex codice Regio 1106.*

M. ANSELLI Archidiaconi Glossulæ super Psalterium. *Ex codice mss.*

Expositio Psalmorum collecta ex Patribus à Fr. Petro, Priore Ecclesiæ Florentiensis. *Ex codice Regio 1278.*

Commentaria Incerti in Psalmos. *Ex codice mss. & ex Regijs 953, 1321, 2179, aliisque.*

RUFINI Aquileiensis Presbyteri in psalmos LXXVI. Commentarij, extant nonnihil diuersi ab editis in *indice Bibliothecæ S. Germani Parisiensis num. 73.* Si quid publica luce dignum sit illud describemus.

Prefatio in Explanationem Cantici Canticorum, siue Epistola Iusti Episcopi ad Sergium Papam & Iustum Diaconem. *Ex apographo codicis mss. Heriuallensis.*

IOANNIS de Abbatifuiilla Decani Ambianensis, & postea Sabinensis Episcopi, in Cantica Canticorum, *ex codice mss. 63. Abbatia S. Germani Parisiensis.*

Incerti in Cantica Canticorum, *Ex codice Thuano 266. & ex Regio 2267.*

GUIDONIS Elnensis in Euangelia. *Ex codice Thuano 188. & Incerti Annotationes, ex Regio 1164.*

SEDLII Collectaneum in Euangelium S. Matthæi ex varijs Patribus excerptum, & in capita seu sectiones cccv. diuisum. *Ex codice mss. optima nota.* Vidimus quoque eiusdem, seu potius antiquioris alterius Sedulij exemplar operis Paschalis quatuordecim prioribus capitibus initio mutilum, in cuius fine hæc erant adscripta: Hoc opus Sedulius inter Cartulas dispersum reliquit, quod recollectum, adunatum, atque ad omnem elegantiam diuulgatum est à Tertio Rufio Asterio, Exconsule ordinario, atque Patricio, quod & subsequentes indicant eiusdem Asterij versus.

sume Sacermeritis veracis dicta Poëta,

Quæ sine figmenti condita sunt vitio.

Quo calet alma fides, quo sancti gratia Christi,

Per quam iustus ait talia Sedulius.

Asterique tui semper meminisse iubeto,

Cuius ope, & curâ edita sunt populis.

Quæ quamuis summi celebrent per secula fastus:

Plus tamen ad meritum est, si viget ore tuo.

Hæc verò placuit adscribere, quod diligentissimi Francisci Ju-

reti solertiam fugerint: sequuntur in eodem codice laus domnæ Eunomiæ Sacræ Virginis, conflictus veris & Hyemis, Commediæ Instructiones, & alia complura, quæ suis locis representabimus.

CLAVDII Taurinensis Episcopi explanationum in Matthæum libri tres, anno dcccxv. conscripti ad Iustum Abbatem, quem etiam appellatione Græcanica Eusebium vocitat. *Ex codice mss.* Habemus quoque præ manibus Tractatus super Leuiticum ab eodem Claudio Taurinensi Episcopo scripti anno dcccxxiii. ad Theodemirum Abbatem, Præfationem & Epilogum, quæ duo, si libros ipsos quatuor integros nancisci non licuerit, Viris Doctis non inuidebimus.

ANSELMII de Monte Leonis Glossæ in Matthæum. *Ex codice Regio 246.*

ROBERTI Monachi Lirensis in Euangelium sancti Ioannis. *Ex codice Regio 2201.*

ERCANBERTI Annotationes in Euangelium sancti Ioannis. *Ex codice mss.*

Incerti commentarius in Epistolas sancti Pauli. *Ex codice Regio 978.*

MARIJ VICTORINI antiquissimi Rhetoris Christiani commentarij in Epistolas sancti Pauli Apostoli ad Galatas & ad Philipenses. *Ex mss. exemplari.*

Eiusdem Auctoris contra Iustum Manichæum.

Eiusdem aduersus Candidum Arianum cum ipsius Candidi libello de generatione Diuina. *Ex codice 774 Bibliotheca Regiæ.*

CLAVDII Episcopi Taurinensis in Epistolam ad Romanos & in duas ad Corinthios. *Ex codice 248 Regio.*

CLEMENTIS Alexandrini, vt fertur titulus, Adumbrationes in Epistolas aliquot Canonicas, omittis Epistola Beati Iacobi & B. Ioannis tertia *Ex codice mss. qui fuit olim s. Mariæ Montis Dei*, in quo V. Bedæ, & Dydimi carne cæci, vt quidem habetur in titulo, expositiones super easdem Epistolas Canonicas. Hos vtriusque Auctoris commentarios cum editis conferemus.

Incerti commentarius in Epistolas S. Pauli ad Romanos, ad Corinthios, & I. ad Thessalonicenses. *Ex codice Regio 432.*

GISLEBERTI Pictauiensis Glossulæ in Epistolas sancti Pauli Apostoli. *Ex codice Thuano 275. Aliæ Glossæ in easdem Epistolas ex codicibus Regiis, 1571. 1579. &c.*

AMBROSII ANSBERTI Epistola præfixa commentario in Apocalypsin, quæ desideratur in exculis. *Ex codice 95. mss. Bibliotheca sancti*

sancti Germani de Pratis.

Interpretatio in Apocalypsim *Ex 2. fasciculo Bibliothecæ Regiæ.*

Scio & Aprigium Pacis Iuliæ in Hispania Episcopum scripsisse commentarium in Apocalypsim, nondum editum: de quo Isidorus Hispalensis in libro de Scriptoribus mentionem facit. Incipit: Biformem Diuinæ legis historiam duplici Sacramenti mysterio differendam non est nostræ humanitatis vel fragilitatis aliter posse enarrare, nisi sub Christo auctore, &c.

BERENGAUDI Viri Ecclesiasticis literis optime eruditi in librum Apocalypseos. *Ex codice Regio 864. & altero R. P. Hieronymi Vignier in quo eiusdem, ut creditur, extant commentarii in Epistolas Canonicas.*

Hactenus scriptura sacra ductum sequuti, ordinem utcumque aliquem, regulamque seruauimus, nunc Tractatus Theologicos, opuscula aduersus Hæreticos polemica, Definitiones Fidei, Homilias, Sermones, atque ad pietatem Adhortationes, Formulas, ceteraque ad ritus Ecclesiasticos spectantia, Regulas Canonicorum, Monachorumque, ac nonnullas synodos, Gallicanis intactis, prosequemur.

Quæstiones Magistri Odonis Sueffionensis, postea Abbatis Vricampi, tandem Episcopi Tusculanensis, qui vixit tempore Papæ Eugenij III. *Ex codice 8. V. C. Gabrielis Naudæi.*

M. PETRI Pictauini Parisiensis Academiæ Cancellarij glossæ super Sententias M. Petri Lombardi Præceptoris sui. *Ex codice Victorino D. I.* In quo eiusdem distinctiones in Psalterium. Illi fermè suppar extitit F. Petrus Pictauiensis Abbatia S. Victoris Canonicus, cuius pœnitentialis liber mss. seruat in eadem instructissima Bibliothecâ, vnâ cum altero pœnitentiali M. Petri de Flamesburgo eiusdem Cœnobij Canonici.

M. PRÆPOSITIVI Cancellarij Parisiensis summa. *Ex codice mss. nostræ Bibliothecæ,* quem cum Victorino conferemus, in quo habentur Magistri Martini quæstiones Theologica in quatuor libros distincta.

M. IOANNIS Nouiomensis summa. *Ex eodem mss. codice nostro.*

PETRI Cantoris Parisiensis, qui sub Philippo Augusto vixit, summa de Sacramentis & animæ Consiliis. *x codice mss. sancti Victoris GG. 13.*

Quæstiones variæ Simonis de Tornaco, qui viuebat circa annum Christi MCCXVI. *Ex duobus mss. codicibus.* Eiusdem expositio Symboli, quod sancto Athanasio tribuitur, habetur in vno ex duobus illis codicibus.

De Sacramentis liber incerti. *Ex codice Thuano 637.*

M. ROBERTI Pulli S. R. E. Cardinalis & Cancellarij sub Lucio Papa II. sententia in 8. partes distributa. *Ex codice mss. s. Germani ad Urbem.*

GUILLELMI Abbatis Albæ Ripæ de Sacramentis Minorum, *Ex codice Thuano 787.*

Thomæ Cracouiensis dialogus de ratione sumendi corpus Christi. *Ex codice Thuano 773.*

Incerti Auctoris libellus de Eucharistiâ. *Ex mss. Exemplari. De origine mortis humanæ, de animabus defunctorum, de vltima corporum resurrectione cum sermone Magistri Renardi. Ex codice Regio 1653.*

S. NICETÆ Dacorum Episcopi, de quo sæpe S. Paulinus Nolanus Episcopus & Martyrologium Romanum ad diem VII. Ianuarij, Tractatus duo: Primus de Vigiliis feruorum Dei: Alter de Bono Psalmodiæ. *Ex codd. Vaticanis & Bibliotheca sancti Maximi Treuirensis.*

MAGNI, seu Magnonis, Senonensis Archiepiscopi liber siue Tractatus de Baptismo. *Ex mss. exemplari.*

ESSE Ambianensis Episcopi de Ordine Baptismi. *Extabat olim in codice V. C. Francisci Pithoei cum Theodulfi libello eiusdem argumenti edito à Domino Hugone Menardo in notis ad Sacramentarium S. Gregorii, & à R. P. Iacobo Sirmondo inter opera Theodulfi.*

IONAE Aurelianensis Episcopi Tractatus ad Pipinum Aquitaniæ Regem septemdecim capitulis constans. *Ex mss. exemplari.*

ÆNEAE Parisiensis Episcopi aduersus Græcos. *Ex mss. 444. Bibliotheca Thuana.*

RATRAMNI Monachi Corbeiensis aduersus eosdem Græcos libri quatuor. *Ex codice mss. 711. eiusdem Bibliotheca Thuana: In Petauiano indice occurrit numeris 1287. & 1362.*

AUXILII Tractatus de Translatione Episcoporum, & ordinationibus à Formoso Papâ factis. *Ex mss. exemplari.*

Eiusdem Auxilii de eodem argumento Dialogus ad Leonem Nolanæ sedis Episcopum. *Ex eodem codice.*

GISLEBERTI Abbatis VVestmonasteriensis disputatio Iudei cum Christiano ad S. Anselmum Cantuariensem Archiepiscopum. *Ex veteribus membranis.*

PETRI Alfonsi Viri illustris ex Iudeo Catholici Christiani Dialogus in duodecim titulos seu Partes distributus. *Ex codice mss. In prologo ait se, cum antea Moyses vocaretur, baptizatum fuisse in sede Oscensis ciuitatis à Stephano Episcopo anno Chri-*

fti 1106. *Æra Hispanica* 1144. mense Julio, die natali Apostolorum Petri & Pauli, susceptumque è sacro fonte ab Alfonso Imperatore Hispanico, quem suum Patrem spirituales appellat.

Collatio Orthodoxi cum contradicentibus. *Ex mss. exemplari.*

Collecta quedam à Floro Magistro ex SS. Patribus. *Ex mss. exemplari.*

Tres Fidei expositiones breuissima. *Ex codice Aniciensi post Damasi Epistolam ad Paulinum Antiochenum & ante Epistolam Sardicensis synodi ad Iulium Papam.*

Definitio Fidei, symbolique Nicæni Concilij: item interrogationes de oratione Dominicâ, & symbolo, cum breui expositione super orationem Dominicam. *Ex veteri codice Fiscanensi.*

S. QUINTINIANI seu Quintiani, Afculani Episcopi ad Petrum Antiochenum Anathematis non nihil diuersi ab editis, cum tribus fragmentis de Mysterio Incarnationis ex epistolâ, seu tractatu ANASTASII Papæ Romani ad Vigilium. *Ex codice Ms. s. Victoris Parisiensis DD. 10. paginis 159. & 163.*

Incerti de Cardinalibus Christi operibus ad Hadrianum Papam, cum eiusdem expositione symboli & orationis Dominicæ. *Ex codice Regio 1671. In sequenti 1672. habetur liber incerti de Arcâ Noë.*

GVILLELMI, Abbatis S. Theodorici, de corpore & sanguine Domini.

Eiusdem speculum Fidei.

Eiusdem Ænigma Fidei.

Eiusdem de contemplando Deo.

Eiusdem Meditatiuæ orationes.

Eiusdem aduersus errores Gisleberti Porretani.

Eiusdem contra Petrum Abailardum libri tres initio truncati. *In calce codicis membranacei, quo usus sum, habetur. Vnus quaternus deest in principio, requiratur apud Moriniacenses Monachos iuxta Stampas.*

FR. MONETI Ord. Præd. contra Pauperes de Lugduno. *Ex cod. Petauiano. In Naudeano inscribitur summa contra Catharos & Valdenses compilata à Fratre Moneta O. P. ad Fidei Catholicæ corroborationem & extirpationem Hæreticæ prauitatis, &c.*

Doctrina Osij Episcopi de obseruatione doctrinæ Dominicæ. *Ex veteribus schedis.*

ALVINI Presbyteri liber de virtutibus & vitiis. *Ex codice mss. cuius Prologus sic incipit. Albinus Presbyter indignus non in facto portans nomen Eremitæ, sed tantummodò solo nomine, Arncl-*

do Parisiensi Canonico & suo fidelissimo amico optat gloriam & pacem sempiternam. Dulcissime pater, &c.

FRANCISCI Saonensis Cardinalis tituli S. Petri ad Vincula qui ad summum euectus Romani Pontificatus apicem dictus est Sixtus IV. Tractatus de potentia Dei scriptus Kal. Oct. anni 1470. *Ex codice Naudæano.*

IACOBONI de Tuderto tractatus, qualiter anima potest pervenire citò ad cognitionem veritatis. *Ex codice Regio 880.*

HILDEBERTI, Cenomanensis primùm Episcopi, tum Archiepiscopi Turonensis, Philosophia de interiori & exteriori homine. *Ex codice Thuano 311. cum alio collato.*

DROGONIS Episcopi Ostiensis Soliloquia de sacramento Dominicæ Passionis. *Ex codice Regio 1106. Seorsim, ni fallor, edita.*

ALANI Tractatus de Fide. *Ex codice Thuano 266. Eiusdem aut alterius Alani opusculum de arte prædicandi extat in Bibliotheca S. Germani Parisiensis codice mss. 322.*

IOANNIS Prioris S. Ioannis in Vincis prope Sueffionas liber de Claustro animæ. *Ex codice mss. Petaviano. In codice Regio 1830. extat Mag. Hugonis de Foileto liber eodem titulo, tum de ordine Claustri materialis, liber XII. Abusuum Claustri, & denotatio XV. graduum.*

VVALTERII Prioris S. Victoris opuscula. *Ex codice Petaviano.*

FR. BARTHOLOMAEI Vrbinatis de re bellica spiritali. *Ex codice mss. Regio 428.*

HUGONIS de Miro mari liber de miseria hominis. *Ex codice Thuano. 73.*

Thomæ de Cantiprato libri duo inscripti: Bonum vniuersale siue de Apibus mysticis: *Codicem Thuanum 62. cum editis comparabimus.*

Secretum Secretorum Philippi. *Ex codice Thuano 733. & 536. II. Partis Bibl. Regia.*

Liber Dominus dicit: *Ex codice Thuano 434.*

Sermones Didactici & Ascetici. *Ex codice Regio 544.*

VEN. BEDÆ Homiliæ aliquot nondum editæ. *Ex codice Thuano 572.*

ROBERTI Pulli Cardinalis sermones de communi Sanctorum. *Ex codice Tuteano.*

Sermo de forma & vtilitate Ieiunij. *Ex codice Regio 182. pagina 169. in quo habentur S. Augustini sermones collecti à Roberto de Bardis Cancellario Parisiensi.*

Tractatus de Oratione. *Ex eodem codice Regio p. 210.*

Prælocutio

Praelocutio in Parochijs *Ex codice mss. sancti Maximini prope Treuiros.*

Sermones IOANNIS Papa, vt creditur xxii. habiti in Festis B. Mariae, & per Raymondum Procuratorem ordinis Minorum sua Sanctitatis seruum reportati. *Ex codice Naudeano 4.*

ANONYMI Sermones de aduentu & natali Domini, de S. Stephano, de Purificatione B. Mariae, & aliis argumentis numero circiter 33. Inter ceteros eminet sermo in absolutione ad poenitentes. *Ex codice Bigoniana Bibliotheca, in quo etiam habetur expositio super Canonem Missae secundum Alarium fortè Amalarium.*

Sermo Episcopi ad Episcopos. *Ex mss. exemplari.*

REMIGII & Seueriani seu Seuerini sermones, & incerti in Euangelium, Cum introisset Iesus in Capharnaum. *Ex codice Regio 199. In codice 514. Remigij Monachi Homilia in Euangelia.*

Sermo in Festo sancti Victoris Martyris. *Ex veteribus membranis*

Sermo in Natiuitate sancte Marię. *Ex codice Puteano.* Est etiam alter prolixus de eodem argumento in *codice 351. Abbatia sancti Germani de Pratis.*

Sermo IOANNIS Vitalis Ord. Minorum de Conceptione B. Virginis anno 1386 *Ex codice Thuano 264.*

Magistri Hilduini septem sermones. *Ex codice mss.*

PETRI Ostiensis Homilia in quatuor Euangelia per annum. *Ex codice Regio 895.*

Homilia Magistri Prapostriui. *Ex codice Puteano.*

IOANNIS de Abbatifvilla Cardinalis S. Sabinae summa Homiliarum: *Ex codice 491. sancti Germani de Pratis, In Regio codice 1899.* habetur eiusdem Auctoris Tractatus in Epistolas & Euangelia Dominicarum totius anni post sermonem de solemnitate omnium Sanctorum & quaestiones de vii. Sacramentis. *In sequenti codice 1900.* Sunt Sermones de Dominicis & Festis Sanctorum aliisque argumentis cum epistola de rotulo Roberti Abbatis, &c.

TRETERII Diaconi Homilia. *Ex codice Thuano 27.*

Incertorum Homiliae & sermones. *Ex codicibus Thuanis 416. & 442. & Regijs multis.*

Pro Ecclesiastica libertate, siue de immunitate Clericorum à quibusdam impositionibus, octo Orationes recitata à Bernardo de Rosergio Ecclesia Tolosanae Praposito, coram Carolo vii. & Delfino. *Ex codice Regio 1309.*

De Ordinationibus Episcoporum. *Ex codice mss. in quo Cano-*

nes Isaaci Episcopi Lingonensis.

Ordo scrutiniij qualiter fieri debeat. *Ex mss. exemplari.*

Officium Episcopi. *Ex codice Bibliothecæ sancti Victoris GG. num. 14.*

Formula duodecim exhibitæ ab ordinandis Episcopis, subiectionis, reuerentiæ atque obedientiæ suo Metropolitanæ. *Ex codice Arelatensi mss.*

Litania vetustissimæ ad calcem Arelatensis libri mss. argenteis eburneisque laminis texti. Sunt etiam quædam Litanie in codice mss. Pontificali Bellouacensis Ecclesiæ, in quibus mentio fit Ioannis Papæ, Rogerij Episcopi, Roberti Regis & Reginæ Constantiæ.

Manu missio serui, vt ad ordines promoueat: & literæ dimissoria, vt Episcopus ordinet Clericum. *Ex veteribus schedis.*

Formula excommunicationis solemnæ. *Ex veteri codice.*

De absolutione Philippi I. Francorum Regis ob incestum cum Bertrada coniugium data Parisiis Paschalis Papæ nomine iv. Nonas Decembres anno Christi m c v. Epistola duæ: Prima ipsius Philippi Regis ad Lambertum Episcopum, cui Papa vices suas ad absoluendum delegarat; Altera Lamberti Atrebatensis Episcopi ad Paschalem Papam de absolutione Regi concessa. *Ex codice mss. Igniacensis Cænobij O. C. in Remensi Campania. Ac ne res omnium Eruditorum votis iam pridem expetita, discutiendisque Historiæ nostræ tenebris aptissima, immò & pernecessaria, diutius differatur, Ecce tibi, Amice Lector, vtramque in antecessum Epistolam.*

Epistola PHILIPPI Regis.

PHILIPPVS Dei gratia Francorum Rex LAMBERTO Atrebatensium Episcopo fideli & amico nostro Salutem & gratiam nostram. Quia Dominus Papa per TETBALDVM OVIDIVM missum nostrum Archiepiscopis & Episcopis nostris, & tibi ipsi litteras modò nouiter misit, de absolutione nostrâ, vt nos absoluerent, sicut tu ipse videbis in litteris Papæ; tibi que inter illos eiusdem absolutionis ex nomine vicem commisit, mandamus tibi, & precamur, quatenus in crastino festiuitatis S. ANDREAE ad hoc negotium præcipue tibi commissum ad sis cum Archiepiscopis & Episcopis nostris, qui ibi aderunt, tum ex præcepto Papæ, tum ex fide, quam mihi debes, commonitus, posthabita omni occasione. Vale.

Epistola LAMBERTI Episcopi.

REVERENTISSIMO Domino & Patri Patrum PASCHALI Papæ LAMBERTVS Dei miseratione Atrebatensis Episcopus debitam cum orationibus subiectionem. Conuenientes Parisijs ex vestra auctoritate Archiepiscopi, Dominus DAIMBERTVS Senonensis, RODVLVS Turonensis, Episcopi quoque Ivo Carnotensis, IOANNES Aurelianensis, HUMBALDVS Autissiodorensis, GVALO Parisiensis, MANASSES Meldensis, BALDRICVS Nouiomensis, HVBERTVS Siluanectensis, fecerunt recitare litteras à vestra sede, pro satisfatione & absolutio-
 ne Regis missas. Litteris itaque lectis & intellectis, miserunt ad Regem IOANNEM Aurelianensem & GVALONEM Parisiensem Episcopos sciscitantes, si Rex iuxta tenorem litterarum vestrarum satisfaceret, & carnalis & illicitæ copulæ peccatum abiurare decreuisset. Quibus benignè respondens ait se, DEO & SANCTÆ ROMANÆ ECCLESIAE libenter velle satisfacere, & Apostolicæ sedis præcepto, Archiepiscoporum quoque & Episcoporum præsentium acquiescere consilio: Igitur in præsentia prædictorum Episcoporum, necnon & Abbatum, ADAM Parisiensis de titulo sancti Dionysij, RAINALDI de titulo S. Germani Parisiensis, VL. Parisiensis de titulo S. Maglorij, item R. Stampensis de titulo sanctæ Trinitatis, Archidiaconorum etiam quàm plurimorum, & honorabilium Clericorum & Laicorum circumstantium aduenit Rex satis deuotè, multumque humiliter, nudis pedibus, peccato renuntians, & excommunicationem emendans, & sic ex vestra auctoritate absolutionem suscipere meruit. His ita gestis, tactis Sacrosanctis Euangelijs, abiurauit copulam & flagitium illicitæ coniunctionis, in hæc verba: Audias tu LAMBERTE Episcopo Atrebatensis, qui hic Apostolica vice fungeris: audiant Archiepiscopi & præsentis Episcopi, quòd ego PHILIPPVS Rex Francorum peccatum & consuetudinem carnalis & illi-

citæ copulæ, quam hætenus cum BERTRADA exercui, ulterius non exercebo: sed peccatum istud & flagitium penitus & sine omni retractatione abiuro. Cum eadem quoque fœmina mutuum colloquium & contubernium, nisi sub testimonio personarum minimè suspectarum non habebō. Hæc omnia sicut litteræ Papæ dicunt, & vos intelligitis, sine omni malo ingenio observabo. Sic me Deus adiuvet, & hæc SACROSANCTA IESU-CHRISTI EUANGELIA. Similiter & BERTRADA, cùm excommunicationis vinculo solueretur; tactis SACROSANCTIS EUANGELIJS, in persona sua hoc idem iuravit sacramentum. SANCTA TRINITAS DEUS noster Sanctitatem vestram pro Ecclesia Catholica laborantem & orantem diutiùs custodiat incolumem, & quia cum Sancta Romana Ecclesia in iudicio & iustitia nobiscum stetitis, retribuatur vobis in resurrectione iustorum. Actum Parisius anno Dei Christi MCV. IV. Nonas Decembres, anno Pontificatus Paschalis Papæ II. Quinto.

Explicit Epistola Lamberti Episcopi.

Supplementum libri Sacramentorum Diui Gregorij Papæ, huius nominis primi, cognomento Magni, quem R. P. Hugo Menardus Monachus Benedictinus Congregationis sancti Mauri correctiorem & locupletiore[m] edidit ex missali mss. sancti Eligii Bibliothecæ Corbeiensis, notisque & observationibus illustravit. Nos verò plurima adiungemus ex antiquo codice mss. qui sic inscribitur: In nomine Dei summi Incipit liber Sacramentorum Romana Ecclesia ordinis per circulum anni. In vigilia Natalis Domini; Hora Nonæ statio ad Sanctam Mariam ad Præseppe. Deus qui nos &c. Videtur autem liber ille descriptus in Gallia ac fortè in hac ipsa Parisiensi ciuitate ob insertas aliis sanctæ Genoueuæ Virginis sanctique Clodoaldi Confessoris missas & S. Dionysij Martyris nomen in Litanijs Sabbato sancto recitari solitis adscriptum: sed ante tempora Gregorij IV. Papæ ac Ludouici Imperatoris, quod ex Kalendis Nouembribus apparet, in quibus nulla Festi sanctæ Mariæ & omnium Sanctorum, at Natalis duntaxat sancti Cesarij habetur mentio. Ex ijs verò venerandæ Antiquitatis monumentis quàm plurima ad ceremonias ritusque Ecclesiasticos spectantia oriuntur ab eruditis curiosisque priscorum

corum

corum illorum temporum scrutatoribus.

In eodem mss. codice sub finem habetur Martyrologium per circulum anni ducto initio à Natali Domini, quod & breuitate suâ & antiquitate commendandum videtur. Quia verò hîc incidit Martyrologiorum, Calendariorum, Obituariorum, Mortologiorum, Necrologiorumque, vt vocant, mentio, Lectorem eruditum moneo posse me hac in parte plurimum ipsi gratificari, siue in exceptis Martyrologiorum Antiquorum, ijs præcipuè, quæ ad Sanctos Gallia pertinent, publicandis, siue in describendis Ecclesiarum, tum Cathedralium, tum Collegiatarum, atque Abbatiarum nonnullis Necrologiis. Certè ad manum sunt.

Ambianense Ecclesiæ B. Mariæ Virginis.

S. Andrea apud Clarummontem in Aruerniâ.

Augense Canoniorum S. Augustini Diœcesis Rotomagensis.

Corbeiensis Abbatia Ord. sancti Benedicti in Diœcesi Ambianensi.

S. Dionysij in agro Parisiensi Ord. S. Benedicti.

S. Genouefa Parisiensis Ordinis S. Augustini.

S. Germani de Pratis Parisiensis Ord. S. Benedicti.

S. Gorgonij Gorziensis in Episcopatu Metensi O. B.

S. Laurentij Monialium in vrbe Bituricensi, quod à nobis ante octo annos vulgatum est.

Lemouicensis Ecclesiæ S. Stephani.

Lingonensis Ecclesiæ S. Mamantis.

S. Mariæ Virginis in Vrbe Carnotensi.

S. Mariæ in Ciuitate Parisiaca.

S. Mariæ Maffiliensis Mortologium.

S. Martini ad Gemellos in vrbe Ambianensi.

S. Martini Niuernensis Ord. S. Augustini.

S. Martini, Turonensis, Maioris Monasterii, &c.

S. Michaëlis de Tumba, siue in periculo maris O. B. in inferiore Normannia.

S. Michaëlis de Vltiore portu prope Augum in Diœcesi Rotomagensi, qua vergit ad Picardos.

S. Quintini Canoniorum in Veromanduis.

S. Stephani Autissidorensis, quod in Indice quoque Thuanò occurrit.

Viennense, quantum ex Sanctis adscriptis conici potest.

S. Vincentii Metensis O. B.

S. Vironi Virdunensis, Ordinis ibidem Benedictini.

Neque plura de iis præmittam hoc loco, Expendendum verò

per otium, & prudentium virorum iudicio submittendum, num fatius fuerit vnum ex omnibus, quæ occurrent, conflare Calendarium Historico-Francicum, an singula seorsim exhibere, quamuis tædium Lectoribus nonnumquam creare possint, tum cæbra similium rerum iteratio, tum multorum inutilium admixtio.

Verus liber Pœnitentialis. *Ex codice cœnobij s. Laudi Rotomagensis Canonorum Regularium sancti Augustini.*

Nouum Formularium Pœnitentiarum correctum de mandato Benedicti Papæ XII. *Ex codice Regio 1092.*

De Pace Ecclesiæ Morinensis. *Ex codice Ebroicensi.*

De Missarum solemnium diuersitate. *Ex mss. Pontificali Ecclesiæ Trecentis.*

De numero Psalmorum & Lectionum in officio Ecclesiastico. *Ex codice Floriacensi.*

Preces nondum editæ. *Ex codice Thuano 36.*

Adelelmi Præfationes & Benedictiones FRANCONIS. *Ex codice Thuano 63.* Extant etiam variæ Benedictiones in *codicibus 334. & 335. sancti Germani à Pratis.*

Variæ Benedictiones aquæ feruentis, ferri calidi, &c. ad capellas & fustes peregrinorum, &c.

Missæ de energumenis, ad sponsas, aduersus malos Iudices, &c.

Ceremoniale S. R. E. auctore Augustino Patricio Piccolomineo Ep. Brentino. *Ex 6. Fasciculo Bibl. Regiæ.*

Formula variarum subscriptionum & superscriptionum, & quamplurimarum literarum ad Episcopale munus spectantium, Priuilegiorum, &c. *Ex antiquissimis membranis quæ penes nos sunt in pluribus locis mutilæ.*

Libri per annum ad Matutinum & ad Prandium legendi in monasterio sancti Dionysij prope Parisios. Item in Festis & ad Collationem per annum. *Ex libro officiorum seu Consuetudinum s. Dionysij.*

Formula celebrandi Iubilæum Religiosæ vitæ annum. *Ex libro mss. Monasterij s. Genouesæ O. A. Parisiensis.*

Ciborum benedictio iuxta Regulam Magistri. *Ex veteri codice s. Mariæ Remensis, cui titulus: Liber Sacramentorum Romanæ Ecclesiæ ordine per annum.*

Formula electionis Abbatum Cassinensium. *Ex codice sancti Martini de Campis.*

Formula vestitus Religiosi Monacho imponendi & Ritus professionis edendæ in ordine Fontis-Ebraldi cum Litteris ad peten-

dam confirmationem Priorissæ eiusdem ordinis. *Ex codice mss. Monasterii de Variuilla.*

Decretum B. GREGORII Papæ de libertate Monachorum. *Ex varijs codicibus Lirinensi, Andegauensi, Flauiniacensi, &c.*

S. MACARII Abbatis qui habuit sub ordinatione sua quinque millia Monachorum, breuis regula. *Ex apographo mss.*

S. CASARII Arelatensis Archiepiscopi Regula Monialium ad Casariam sororem quæ in *codicibus Fiscanensi & Thuano 193.* extat: conferemus cum edita Tomo v. Bibliothecæ Parisiensis SS. Patrum.

S. TERIDII Regula Monachorum. *Ex codice Thuano 763.* Eam arbitror quæ Tomo xv. postremæ Bibliothecæ SS. Patrum dicitur scripta à Tetradio Presbytero, Casarii Arelatensis nepote, dicente ipso S. Casario.

Addemus & aliam Monachorum S. Casarii Ep. Arelatensis Regulam capitulis 32. comprehensam. *Ex mss. exemplari.*

S. COLVMBANI Abbatis Regula capitibus decem constans. *Ex codice Beccensi collato cum editionibus Thomæ Mesinghami Hiberni & Melchioris Goldasti Haiminsfeldij ex codd. mss. Bobiensi & s. Galli. Est quoque præmanibus eiusdem apographum ex duobus antiquis codicibus.*

S. SALVI Abbatis Alueldensis Regularis libellus virginibus inclusis cap. 78. cum præfatione ad sororem. *Ex codice mss.*

Regula venerabilis viri Stephani Muretensis Eremitæ, primi Patris Ordinis Grandimontensis. *Ex codice mss.*

Bulla S. D. N. Papæ Ioannis XII. de creatione Abbatis & Priorum ordinis Grandimontensis, cum denominatione Prioratuum Conuentualium & domorum & cellarum dicti ordinis cum numero certo dictorum Fratrum, &c. *Ex mss. exemplari.*

Ordinationes à plurimis Abbatibus & Prioribus Claustralibus Lemouicis factæ anno 1367. *Ex chartula seorsim excusa.*

Regula Canoniorum CHRODGANGI Metensis Episcopi. *Ex codice antiquissimo Fiscanensi, qui modò extat Rothomagi in Bibliotheca clarissimorum Fratrum Bigotiorum.*

GRIMLAICI ad Grimlaicum de vita & moribus Solitariorum. *Ex codice mss. collato cum Thuano 671.*

MARTONANI liber ad Monachos. *Ex veteribus membranis.*

Synodus HYBERNICA de lapsu Sacerdotis. *Ex codice Floriacensi.*

Synodus sancti Patricij. *Ex codice Andegauensi.*

Subiicientur iis Nouem Opuscula Sacra ex Græcis codicibus mss. Bibliothecæ Bauariæ & Augustanæ in Latinam linguam conuersa iam olim à R. P. Iacobo Pontano Societatis Iesv, sed.

nondum, quod sciam, typis commissa.

I. MANVELIS Caleca de Principiis Fidei Christianæ secundum Doctrinam sacrae Scripturae Magistrorumque Ecclesiae Catholicae libri duo.

II. GEORGII Trapezuntii Secretarij Apostolici Epistola ad Cretenses de Processione Spiritus sancti, & de vna Ecclesia Catholica.

III. GENNADII Patriarchæ Constantinopolitani in diem Annunciationis Beatae Virginis Panegyricus.

IV. Ex Iosephi Cretensis Horto Compendium.

V. Lilia Conuallium.

VI. Quaestiones aliquot sacrae de Deo, de personis Diuinis, Symbolo Nicano, &c.

VII. Ex SS. Patribus loci quidam insignes de diuersis argumentis.

VIII. Passio Domini nostri IESU-CHRISTI & pia eiusdem Inuocationes ex Euchologio.

IX. Mantissa de Aeternitate animorum.

